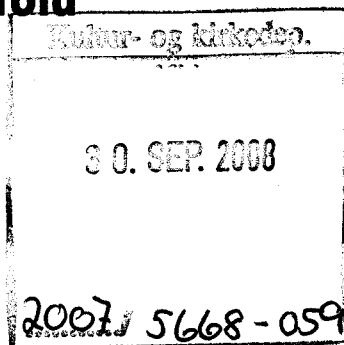

Kultur- og kirkedepartementet

Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Postadresse: 1757 Halden
E-post: postmottak@hiof.no
Telefon: 69 21 50 00
Org.nr.: 971 567 376

Bibliotek/Arkiv

Saksbehandler: Else Helene Norheim
Besøksadr: Remmen
Telefon: 69 21 50 25
E-post: else.norheim@hiof.no
Telefaks: 69 21 50 02

Deres ref.: 2007/05668 KU/KU2

Vår ref.: 2008/874

Dato: 29.09.2008

Evaluering av ABM-utvikling. Høringsuttalelse

Det vises til brev datert 02.07.2008, hvor Høgskolen i Østfold blir invitert til å avgi høringsuttalelse til evalueringen av ABM-utvikling. Vi har med interesse lest evalueringen og ser at vi får støtte for vår erfaring med at fagbibliotekene har kommet uheldig ut av reformen. Det påpekes imidlertid at rapporten på mange måter kan leses mer som en meningsmåling enn en reell evaluering. Vi håper at det nå arbeides målrettet for å bedre kontakten med fagbibliotekene og involvere Kunnskapsdepartementet i saker som angår fagbibliotekene i universitets- og høyskolesektoren.

Vi ønsker å knytte noen kommentarer til enkelte punkter i kapittel 12.

12.2 ABM-utviklings mål og strategier

Det står på s. 58:

En utfordring ABM-utvikling har stått overfor ... er arbeidet med å samle de ulike aktørene innfor hver enkelt sektor. Arbeidet med museumsreformen ble godt kommunisert, mens utfordringene knyttet til å få KKD's og KD's bibliotekaktører til å spille på lag og tenke helhetlig, synes å ha vært underkommunisert.

Evalueringen viser helt klart at bibliotekene i UH-sektoren er mest misfornøyd med ABM-utvikling. Biblioteksektoren hadde tidligere to forskjellige organer å forholde seg til: Riksbibliotekstjenesten (fagbibliotek) og Statens Bibliotektilsyn (folkebibliotek). Det er en utfordring for et nyetablert organ som ABM-utvikling å skulle forholde seg til begge sektorene, og vi konstaterer at de har ikke klart å gi rom for fagbibliotekene i tilstrekkelig grad.

Prinsipielt er det ikke vanskelig å være enig i at det er fornuftig å se bibliotek-Norge under ett, og biblioteket ved Høgskolen i Østfold har tenkt samhandling innen sektoren i mange år. Et høyskolebibliotek i distriktet bør etter vår mening samarbeide med folkebiblioteksektoren for å få til et godt og sømløst tilbud for alle brukerne. Dette har vi realisert i Østfold gjennom prosjektet *Biblioteket Østfold*. Vi samarbeider på mange områder, blant annet har vi etablert en felles transportordning for utlån mellom folkebibliotekene og våre bibliotekavdelinger, og vi stiller våre samlinger til disposisjon for alle som ønsker å bruke dem.

12.3 Styring og ledelse

Informantene fra universitets- og høgskolesektoren har gitt uttrykk for at ABM-utvikling bør ha et styre, og begrunner det med at et styre kan involvere representanter fra blant annet de berørte departementene og på den måten sikre samhandling og helhetstenkning. Vi er enige i dette og mener at det er helt avgjørende for om denne reformen skal lykkes for universitets- og høgskolebibliotekene at Kunnskapsdepartementet også blir engasjert og involvert i videre utvikling.

I avsnittet om etatsstyring legges det vekt på at det er KKD's ansvar å koordinere etatsstyringen med KD og MD. Det er problematisk at ABM-utvikling skal dekke sektorer som ligger under forskjellige departement. ABM-utvikling ligger under Kultur- og kirkedepartementet, mens for eksempel universitets- og høgskolebibliotekene sorterer under Kunnskapsdepartementet. Det er riktig at etatsstyringen blir mangelfull, og vi opplever at Kunnskapsdepartementet ikke er tilstrekkelig involvert i saker som angår bibliotekene. Det kan være mange grunner til dette, men det er svært viktig at det blir tatt initiativer til at de aktuelle departementene er involvert i biblioteksaker. I praksis er det KKD som gir signaler til biblioteksektoren, mens KD har vært lite involvert i bibliotekspørsmål. Det er viktig for fagbibliotekene og det er viktig for våre utdanningsinstitusjoner at denne kontakten gjenopprettes. Det er nødvendig at ABM-utvikling har løpende kontakt med både KKD, KD og MD.

DIFI påpeker at enkelte informanter har stilt *et noe urimelig krav til at virksomheten må ha en pågående og utad synlig direktør* (s.59), og mener det er interesseorganisasjonenes rolle å drive lobbyvirksomhet overfor for eksempel Stortinget. Vi vil allikevel påpeke viktigheten av at et organ som ABM-utvikling har en tydelig og sterk ledelse som har gjennomslag i departementene og overfor politisk ledelse.

12.4 Rammebetingelser og arbeidsformer

DIFI sier at *virksomheten i stor grad blir målt etter hvor mye prosjektmidler den har hatt til disposisjon, og at man blir ikke populær hos dem som får avslag, når pengene ikke strekker til* (s. 59). Vi er ikke helt enig i denne vurderingen. ABM-utvikling må som alle andre argumentere for hvilke midler de har behov for til sin virksomhet. Det kan være mange grunner til at man ikke tildeles tilstrekkelig midler, men det er vanskelig å se det helt uavhengig av ledelsens strategi og argumentasjon overfor styrende organer.

12.5 Forholdet til brukere og samarbeidspartnere

I avsnittet om brukere skriver DIFI:

Når det gjelder forholdet til universitet og høgskolesektoren, mener vi ABM-utvikling bør arbeide for å bedre dette. Vi tar ikke stilling til hva som er gjort til nå, vi bare konstaterer at informantene fra dette miljøet er av dem som er minst fornøyd med virksomhetens tjenester. Dette er grunn god nok til å ta fatt i problemstillingen (s. 61).

Det understrekes at DIFI har fått riktig inntrykk av hvordan vi i vår sektor opplever situasjonen, og det er å håpe at samspillet mellom universitets- og høgskolebibliotekene og ABM-utvikling vil bli bedre i fremtiden.

Det presiseres at bibliotekene i universitets- og høgskolesektoren spiller en viktig rolle for studenter og forskere, og at vi spiller en aktiv rolle i gjennomføringen av kvalitetsreformen i

høyere utdanning. Bibliotekene brukes i langt større grad enn tidligere, spesielt på grunn av krav om hyppig innlevering av oppgaver og undervisning basert på prinsippene i problembasert læring. Bibliotekene i vår sektor er involvert i undervisning i bruk av databaser, referanseteknikk og kildekritikk. Dette er kunnskap studentene må ha for å finne frem til relevant faglitteratur i bøker eller på nettet. Videre må de kunne vurdere kilder og sitere riktig. Det siste er også viktig for å unngå å bli mistenkt for plagiering eller fusk. Bibliotekene i UH-sektoren spiller derfor en nøkkelrolle i reformen, og det er utstrakt bruk av våre ressurser. Vår oppgave er å bidra til å styrke kvalitet i studier og forskning, som er viktige stikkord i kvalitetsreformen.

ABM-utvikling har ikke tatt initiativ til møter med vår sektor i løpet av den tiden de har eksistert. Det har vært interessant å delta på de årlige møtene for ledere av alle typer bibliotek. Det er imidlertid også behov for regelmessige møter med ABM og ledere av bibliotek i UH-sektoren, for å ta tak i problemstillinger og utviklingstrekk som er spesielle for vårt arbeidsfelt.

I avsnittet om samarbeidspartnere skriver DIFI at *det er behov for at ABM-utvikling styrker samarbeidet med Universitets- og høyskolerådet (s.62)*. Vi er enig i det, og understreker at ABM-utvikling også må ha et aktivt forhold til BIBSYS og andre aktører i fagbiblioteksektoren.

DIFI skriver også:

De brukerne og samarbeidspartnere ABM-utvikling bør bedre forholdet til, synes først og fremst å være tilhørende i biblioteksektoren. Å styrke samarbeidet bør derfor, etter vår mening, også være en utfordring for aktørene i denne sektoren, og også for KD som overordnet departement for noen av bibliotekene (s. 62)

Dette kan i og for seg være en riktig analyse, men det understrekes at det er rimelig å se på ABM-utvikling som hovedaktør i arbeidet med å skape kontakt i sektoren og også med departementet.

12.6 Grenseflater

Det stilles spørsmålstegn ved om ABM-utvikling har oppgaver i dag som kan overtas av andre, og det vises til et forslag om at konsortieavtalene kan overtas av et universitetsbibliotek. Vi er enig i vurderingen av at dette er et arbeidsområde som ABM-utvikling som en nøytral part bør ha, og vi tror også at folkebiblioteksektoren etter hvert vil bli større kunder her enn de er i dag.

Når det gjelder konsortieavtalene er det imidlertid ønsket om en mer kontinuerlig og systematisk oppfølging. Vi ønsker regelmessig statusinformasjon og større innsikt i forhandlingene enn det vi har i dag.

12.7 Oppgavegjennomføring

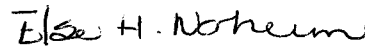
Vi er spesielt opptatt av punktet om utvikling av digitalt innhold og tjenester, hvor det har skjedd lite i forhold til hva vi har forventet. ABM-søk kan være både viktig og riktig strategi på sikt, men biblioteksektoren sitter helt uten resultater i utviklingen av et digitalt bibliotek. Andre land det er naturlig å sammenligne seg med har kommet mye lenger i å kunne tilby hele befolkningen tilgang til digital informasjon uten at de må betale for det. Hele biblioteksektoren har ventet på et digitalt bibliotek i flere år. For våre brukere er det langt mer viktig å få etablert et digitalt bibliotek enn en samordning på ABM-feltet, den kan komme senere.

13 Oppsummering og anbefalinger

DIFI slår i rapporten fast at det *hersker stor enighet om at mye innenfor abm-feltet kan og bør samordnes* (s.65). Samtidig pekes det på at misnøyen er størst blant bibliotekene i UH-sektoren. Vi skal ikke gå inn i debatten om etableringen av et felles organ for arkiv, bibliotek og museum var riktig strategi, men vil påpeke at for å lykkes må alle sektorene få tilstrekkelig handlingsrom og utviklingsmuligheter. Det er vanskelig å tolke rapporten annerledes enn at andre sektorer har fått utviklingsmidler på bekostning av bibliotekene.

Med hilsen

Birgitta R. Næss
Direktør

Else Helene Norheim
Bibliotekleder